

bør det vel understreges, at den tilgroning, der har fundet sted i de senere år på grund af eutrofiering o.a., uvægerligt må have påvirket sammensætningen af fuglefaunaen på mange øer, idet der er opstået nye biotoper, eller arealer af i forvejen tilstedeværende biotoper er forøget. Det drejer sig især om krat og skov. Endelig må klimaændringen i løbet af dette århundrede også tages i betragtning, idet denne har påvirket ikke blot fuglene, men også udbredelsen af mange andre dyre- og plantegrupper. Således må en generel forøgelse af indvandringsraterne forventes, når antallet af arter og biotopernes diversitet tiltager. Samtidig må uddødsraternes størrelse formindskes. De senere årtiers vækst i ynglefuglenes antal af mere eller mindre uforklarlige årsager har været med til at forøge indvandringsraterne for de her omtalte øer.

Til slut kunne man stille sig det spørgsmål, om de ovennævnte resultater stemmer overens eller afviger fra de andre undersøgelser. På grund af dette og de andre materials forholdsvist ringe omfang ville det dog nok være på et temmelig løst grundlag, hvis man begyndte at drage konklusioner.

ENGLISH SUMMARY

Turnover, immigration and extinction of breeding birds on some Danish islands

The investigation censuses on 11 islands in 1929-1939 and in 1972 (Table 1). Turnover rates, extinction rates and immigration rates were calculated from the formulas of Diamond (1969), taking introductions in consideration. Turnover rates ranged from 0.17 to 2.14% p.a. (Table 1). A negative correlation between turnover rates and island sizes was found (Fig. 1). Turnover rates were higher on more remote islands (0.40% on Bornholm compared to 0.24% on Falster).

Extinction rates ranged from 0.04 to 1.77% (Table 1). Large islands had low values (0.07 ± 0.02 ($N = 3$)) and small islands high ones (1.12 ± 0.71 ($N = 4$)). As shown in Table 2 most extinctions were due to resident and semi-resident species compared to immigrations.

Immigration rates ranged from 0.06 to 0.56% (Table 1). Large islands had a negligible larger value than smaller ones. It is expected that more species have occupied new islands due to overgrowing and changes in the climatic situation during the present century compared to random immigrations from nearby recruitment areas.

LITTERATUR

- Asbirk, S. 1976: Ynglefuglene på Nordre Rønner 1827-1975. — Dansk orn. Foren. Tidsskr. 70: 45-61.
- Buchwald, N.F. 1929: Bidrag til kundskaben om Hesseløys hvirveldyrfauna. — Dansk orn. Foren. Tidsskr. 23: 1-32.
- Diamond, J.M. 1969: Avifaunal equilibria and species turnover rates on the Channel Islands of California. — Proc. Nat. Acad. Sci. U. S. 64: 57-63.
- Diamond, J.M. 1971: Comparison of faunal equilibrium turnover rates on a tropical island and a temperate island. — Proc. Nat. Acad. Sci. U. S. 68: 2742-2745.
- Dybbro, T. 1976: De danske ynglefugles udbredelse. — København.
- Findal, J. K. 1935: Fugle. — Flora og Fauna 41: 29-30.
- Hansen, L. 1962: Fugle på Lolland-Falster. — Dansk orn. Foren. Tidsskr. 56: 1-32, 97-128, 145-226.
- Hørring, R. 1936: Ornithologiske iagttagelser på Anholt. — Dansk orn. Foren. Tidsskr. 30: 214-220.
- Levins, R., Pressick, M. L. & H. Heatwole 1973: Coexistence patterns in insular ants. — Amer. Sci. 61: 463-472.
- Lynch, J. F. & N. K. Johnson 1974: Turnover and equilibria in insular avifaunas, with special reference to the California Channel Islands. — Condor 76: 370-384.
- Løppenthin, B. 1936: Ertholmenes fuglefauna, med bemærkninger om visse arters forekomst i nabolandene. — Dansk orn. Foren. Tidsskr. 30: 155-213.
- MacArthur, R. H. & E. O. Wilson 1967: The theory of island biogeography. — Princeton.
- Møller, A. P. 1977: Antallet af ynglefugle på øer: De danske øer som eksempel. — Anser 16: 53-62.
- Rabøl, J. 1971: Trækafsnit. — In: H. Hvass (red): Danmarks dyreverden. — Bd. 7. — København.
- Salomonsen, F. 1940: Optælling af ynglefugle på nogle danske reservater. — Dansk orn. Foren. Tidsskr. 34: 17-56.
- Salomonsen, F. 1963: Oversigt over Danmarks fugle. — København.
- Seier, A. F. V. 1932: Bornholms fugle. — Åkirkeby.
- Seiersen, B. 1938: Ornithologiske iagttagelser på Sejro. — Dansk orn. Foren. Tidsskr. 32: 84-88.
- Simberloff, D. S. & E. O. Wilson 1969: Experimental zoogeography of islands. — Ecology 50: 278-296.
- Svendsen, L. 1935: Fuglenes ø i Øresund. — København.
- Wilson, E. O. & D. S. Simberloff 1969: Experimental zoogeography of islands. — Ecology 50: 267-268.

Forfatterens adresse:

Langebæksvej 270 st. th. 8200 Århus N

Rapport fra Sjældenhedsudvalget for 1977 og 1978

BENT BØGGILD PEDERSEN

(With an English summary: Report from the rarities committee for 1977 and 1978)

INDLEDNING

Sjældenhedsudvalget (SU) bringer hermed sin 9. rapport dækkende forekomster af sjældne arter og racer, som udvalget godkendte i 1977 og 1978.

I 1977 behandlede udvalget 106 sager, hvoraf 74 blev godkendt. I 1978 blev 122 sager behandlet og 67 af disse godkendt. Blandt disse 141 godkendte sager var der 4 førsteforekomster for Danmark, nemlig Hvidrygget Ryle *Calidris fuscicollis*, Hvidskægget Terne *Chlidonias hybridus*, Sorthovedet Sanger *Sylvia melanocephala* og Fyrremejse *Parus montanus*. Sidstnævnte blev endog påvist som ynglefugl. Færøerne havde ingen nye forekomster, hvorimod Grønland havde 4 nye forekomster. Wilsons Sanger *Wilsonia pusilla* var ny art, medens nye racer blev påvist af Kanadagås *Branta canadensis* (racen *interior*, som endog blev påvist som ynglefugl) og Almindelig Ryle *Calidris alpina* (racen *pacifica* eller *hudsonia*). Endvidere fandtes Nordisk Lappedykker *Podiceps auritus* ynglende for første gang. Forekomsterne fra Færøerne og Grønland er samlet sidst i fortegnelsen over godkendte forekomster.

I forbindelse med udgivelsen af »Oversigt over Danmarks Fugle 1978« (Dybbro 1978) fik udvalget i 1977 forelagt 39 sager (ikke 36 jfr. nævnte oversigt, side 20), idet SU's godkendelse var en forudsætning for, at disse fund blev medtaget i oversigten. Af disse 39 fund godkendte SU 17 (ikke 15), hvoraf 5 var førsteforekomster for landet, nemlig Krøltoppet Pelikan *Pelecanus crispus* (som dog var fangenskabsfugl), Amerikansk Rørdrum *Botaurus lentiginosus*, Sortnæbbet Gøg *Coccyzus erythrophthalmus*, Stendrossel *Monticola saxatilis* og Hvidkindet Værling *Emberiza leuco-*

cephala. Blandt de 17 godkendte sager var 7 (tillige med 5 blandt de forkastede sager) tilsendt SU på den sædvanlige måde d.v.s. direkte fra iagttageren. De resterende 10 godkendte sager nævnes i nærværende rapport blandt de øvrige godkendte iagttagelser.

I efterfølgende systematiske liste over godkendte forekomster er der flere steder kommentarer og rettelser til Dybbro (1978); disse afsnit er sat med petit under hver enkelt art.

Per Schiermacher Hansen, Bent Pors Nielsen og Claus Frahm takkes for gode råd og kritisk gennemlæsning af manuskriptet.

HVILKE FOREKOMSTER BEHANDLER SU?

Visse forekomster skal godkendes af SU, inden offentliggørelse kan ske i DOF's publikationer. SU skal således behandle

- 1) nye arter/racer for landet
- 2) arter/racer på nedenstående SU-liste
- 3) nye og sjældne yngleforekomster
- 4) usædvanlige forekomster på Færøerne og Grønland

5) øvrige usædvanlige forekomster så som masseoptræden af arter der normalt forekommer i ringe antal, eller forekomster fra urtraditionelle landsdele eller usædvanlige årstider. Udvalgets tidligere behandling af flok på 65 Hvidsiskener *Carduelis hornemanni*, Grønspætter *Picus viridis* på Sjælland og Topskarver *Phalacrocorax aristotelis* på Christiansø samt Gærdesanger *Sylvia curruca* i januar og februar er eksempler herpå.

En SU-liste er sidst offentliggjort i SU-rapporten for 1975 (Hansen 1976). Nedenstående reviderede SU-liste indeholder føl-

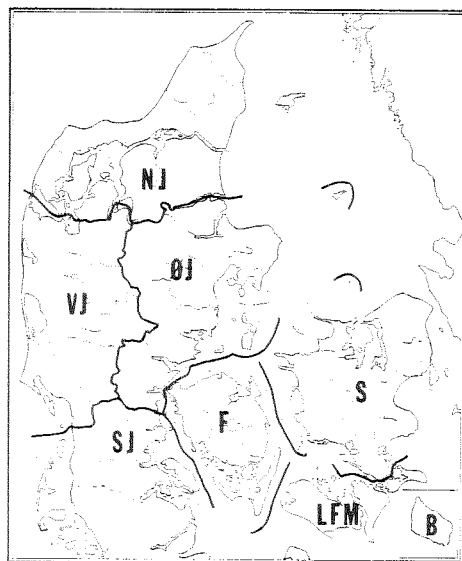

Fig. 1. SU's regionsinddeling af Danmark.
The geographical regions of Denmark used in this report.

gende 15 nye arter: Alaskaryle *Calidris mauri*, Hvidrygget Ryle, Hvidskægget Terne, Sortnæbbet Gøg, Gråspætte *Picus canus*, Kalanderlærke *Melanocorypha calandra*, Blåstjert *Tarsiger cyanurus*, Stendrossel, Buskrørsanger *Acrocephalus dumetorum*, Brillesanger *Sylvia conspicillata*, Sorthovedet Sanger, Schwarz' Løvsanger *Phylloscopus schwarzi*, Fyrremejse, Hvidstrubet Spurv *Zonotrichia albicollis* og Hvidkindet Værbling.

Endvidere er Almindelig Skråpe *Puffinus puffinus* og Hvidvinget Måge *Larus glaucoides* genoptaget på SU-listen, hvorfra begge udgik fra og med 1972. Begge arter må anses for sjældne, og m.h.t. Hvidvinget Måge er bestemmelsesproblematikken større end tidligere antaget (se Hedgren og Larsson 1973, Hume 1975). Især er forvekslingsmulighederne med leucistiske og albinistiske Solvmåger *Larus argentatus* store. Fremover må fund (også ældre) af Almindelig Skråpe og Hvidvinget Måge således ikke offentliggøres i DOF's publikationer uden SU's godkendelse. Det samme gælder i øvrigt Islom *Gavia immer*, der ligeledes var borte fra SU-listen et par år. Iagttagelser fra de år, hvor disse arter var borte fra SU-listen, modtages meget gerne til bedømmelse. Dette gælder også - eller måske

snarere især - fund, der uden at have været forelagt SU er omtalt i DOF's tidsskrifter eller i rapporter fra DOF's Rapportgruppe. Især af Hvidvinget Måge findes der antagelig en række fotos, som SU aldrig har set.

Forrige SU-listes »Albatrosser, også ubestemte«, »Pelikaner, også ubestemte«, »Braksvale, også ubestemte« samt »Sneppeklire, også ubestemte« er ændret til de involverede arter. Evt. »ubestemte« af disse arter skal dog som hidtil også indsendes (se sidst i nedenstående SU-liste). En del racer, der ikke fandtes på forrige SU-liste, er ligeledes tilføjet. Den reviderede SU-liste har herefter følgende udseende.

LISTE OVER ARTER OG RACER SOM SKAL BEDØMMES AF SJÆLDENHEDSUDVALGET (SU-LISTEN)

Islom	Dværgrorvagt	Guldspætte	Brunhovedet Værbling
Hvidnæbbet Lom	Lille Sultanhone	Gråspætte	Hætteværbling
Sortbrynet Albatros	Jomfrutrane	Mellemflagspætte	Sort Trupial
Lysrygget Sodalbatros	Dværgrappe	Hvidrygget Spætte	
Kuhls Skråpe	Krævetrappe	Tretået Spætte	
Storskråpe	Stortrappe	Kalanderlærke	
Almindelig Skråpe	Stylteløber	Korttået Lærke	
Lille Skråpe	Triel	Rodrygget Sval	
Almindelig Pelikan	Orkenløber	Storpiber	
Kroltoppet Pelikan	Rodvinget Braksvale	Alpejernspurv	
Amerikansk Fregatfugl	Sortvinget Braksvale	Sydlig Nattergal	
Amerikansk Rørdum	Steppevi	Blåstjert	
Dværghøjre	Alaskaryle	Stendrossel	
Natheje	Hvidrygget Ryle	Guldrøssel	
Tophøjre	Stribet Ryle	Naumannsdrossel/Brundrossel	
Kølhøjre	Præteløber	Rodstrubet/Sortstrubet Drossel	
Silkehøjre	Langnæbbet Sneppeklire	Stribet Gråshoppesanger	
Solvhøjre	Bartramsklire	Flodsanger	
Purpurhøjre	Damklire	Stor Gråshoppesanger	
Sort Ibis	Gulbenet Klire	Tamarisksanger	
Dværrgås	Terekklire	Vandsanger	
Rodhalsed Gås	Wilson's Svømmesneppe	Buskrørsanger	
Blavinget And	Lille Kjøve	Brillesanger	
Halsbåndstrolch	Stor Sorthovedet Måge	Hvidskægget Sanger	
Hvidøjet And	Sorthovedet Måge	Sorthovedet Sanger	
Kongeduerfugl	Sabinemåge	Lundsanger	
Stellersand	Hvidvinget Måge	Nordsanger	
Brilleand	Rosenmåge	Fuglekongsanger	
Adselgrib	Ismåge	Hvidbrynet Løvsanger	
Gåsegrib	Dougallsterne	Schwarz' Løvsanger	
Munkgrib	Hvidskægget Terne	Bjergløvsanger	
Slungeørn	Hvidvinget Terne	Brun Fluesnapper	
Steppehøg	Kortnæbbet Lomvie	Hvidhalsed Fluesnapper	
Ørneåge	Steppehøne	Fyrremejse	
Lille Skrigørn	Østlig Turteldue	Pangmeje	
Stor Skrigørn	Skadegøg	Rosenbrytet Tornskade	
Steppeørn	Sortnæbbet Gøg	Rodhovedet Tornskade	
Kejserørn	Gulnæbbet Gøg	Rosenstær	
Høgeørn	Dværghornugle	Krognæb	
Lille Tårnfalk	Stor Hornugle	Hvidstrubet Spurv	
Amerikansk Tårnfalk	Sneugle	Hvidkindet Værbling	
Jagtfulk	Høgeugle	Gærdeværbling	
Tjurr	Spurvugle	Pileværbling	
Lille Rorvagt	Alseiler	Dværgeværbling	

Fig. 2. Hvidnæbbet Lom *Gavia adamsii* 2K, 11. april 1978, Ulvshale, Møn. Foto: Per Schiermacher Hansen.

A 2nd calendar year White-billed Diver, 11th April 1978, Ulvshale, Møn.

SYSTEMATISK FORTEGNELSE OVER GODKENDTE FOREKOMSTER

Islom *Gavia immer*

1974: 2.2., Øster Hurup Havn, Himmerland (NJ), ad. i overvejende vinterdragt, Uffe Gjøl Sørensen. 15.11., Ørhage, Klitmøller (NJ), 1 trk. SV, Uffe Gjøl Sørensen og Hans Jørgen Bruun Pedersen.

Hvidnæbbet Lom *Gavia adamsii*

1962: 15.7., Sejero (S), fund af indtørret lig, Torben Jensen.

1978: 11.3., Agger Tange (NJ), H. C. Klindt. 8.4-11.4., Nyordbroen, Møn (LFM), 2K olie-skadet og stærkt afkræftet 11.4., fundet død 12.4., Per Schiermacher Hansen (Fig. 2).

Dybbro (1978) kalder arten regelmæssig træk- og vintergæst, men siden 1961 mangler der fund fra 1963, 1964, 1965, 1969, 1972 og 1977. Fund fra 1977 er dog forelagt SU i 1979 og godkendt, men trods dette må vi nok vente en del år med at drage Dybbros konklusion.

Nordisk Lappedykker *Podiceps auritus*

1974: 12.4.-12.6., hemmeligholdt lokalitet (NJ), 2 ad. og 2 næsten nyklækkede pulli, navn på observatør hemmeligholdes. Pulli sås kun 12.6. Efter denne dato blev lokaliteten ikke besøgt før i juli, hvor ingen fugle sås. Det vides derfor ikke, om parret fik unger på vin-

Iagttagelser af fugle, der ikke er bestemt til art, behandles sædvanligvis ikke. I hvert fald følgende undtagelser gælder dog:

Albatros sp.
Pelikan sp.
Skrigørn sp.
Steppe-Kejserørn
Braksvale sp.
Sneppeklire sp.

gerne trods oplysning om det modsatte af Dybbro (1976).

Almindelig Skråpe *Puffinus puffinus*

1978: 9.7., færgeoverfarten Juelsminde-Kalundborg, 2 ex., Sten Asbirk.
Den første der fløj væk i nordlig retning, sås syd for vestligste spids af Endelave (ØJ). Den anden der fløj væk i østlig retning, sås mellem Samsø (ØJ) og Fyns Hoved (F). Begge fugle havde karakterer som nominatracen.

Stor Stormsvaler *Oceanodroma leucorhoa*

1977: 12.11., Damhussøen, København (S), Tim Andersen m.fl.
1978: 2.1., Blåvands Huk (VJ), Peter Lyngs. Damhussøen, 45 ha stor sø i københavnsk vilakvarter 7 km fra Køge Bugt og 8-9 km fra Øresund, må betegnes som en meget usædvanlig lokalitet for denne art. Iagttagelsen skete i en stormperiode. Forekomster i januar er usædvanlige.

Almindelig Pelikan *Pelecanus onocrotalus*

1977: 31.10., Ulvedybet (NJ), ad., Lars Borup. Samme sted så Uffe Midtgård en pelikan 27.8.1977. Iflg. observatøren var der tale om Almindelig Pelikan, men SU kunne ikke godkende artsbestemmelsen på grundlag af den foreliggende rapport. Muligvis er der tale om samme fugl, som rimeligvis er undsluppet fra fangenskab.

Krøltoppet Pelikan *Pelecanus crispus*

1974: 16.5.-24.5., Lønnerup Fjord (NJ), Anonym (1974).
3 pelikaner undslap fra Fårvang Zoo NØ for Silkeborg ca. 1.5.1974. Den ene fandtes død, den anden vendte tilbage. Den tredje er rimeligvis ovennævnte fra Lønnerup Fjord, som givetvis er identisk med den af Møller, A. Pape (1978) nævnte ad. i Vejlerne 16.5.-25.11.1974. En Krøltoppet Pelikan 12.5.1974 på Tipperne (VJ) drejer sig rimeligvis også om dette individ.

Amerikansk Rørdrum *Botaurus lentiginosus*

1961: 10.11., Fanø (VJ), ♀ fanget og dræbt af hund, Novrup (1963).
Første danske fund. Konservatoren fik fuglen tilsendt på ovennævnte dato. Fundets rette dato er rimeligvis få dage forinden.

Nathejre *Nycticorax nycticorax*

1974: 19.5., Blåvands Huk (VJ), ad. trk. N, Bent Møller Sørensen.
7. danske forekomst.

Silkehejre *Egretta garzetta*

1970: 24.5., Stege Nordstrand (LFM), Svend Jacobsen.
1976: 21.6., Kofoeds Enge og Aflandshage, Amager (S), Lars Nordbjærg.
1977: 10.5.-2.6., Saltholm (S), Michael Bastian og Hans Meilstrup. 17.6., Præstø Fed (S), Frøde M. Kristensen. 23.7., Præstø Fed (S), Jørgen Hulbæk Christiansen.
1978: 19.8., Vadehavet ved Rømø Dæmning (SJ), Jørgen Bent Thomsen og Hans Meltofte.

Sølvehjre *Egretta alba*

1972: 14.9., Ringkøbing Fjord ved Østerby nord for Stavning (VJ), Jensen (1972).

Skkestork *Platalea leucorodia*

1977: 7.4., Fladet, Oreby (LFM), ad., M. Kærsgaard Hansen.

Grønlandsk Blisgås *Anser albifrons flavirostris*

1974: 20.10., Filsø (VJ), ad. i flok bestående af 1500 Kortnæbbede Gæs *Anser brachyrhynchus*, 15 Sædgæs *Anser fabalis*, 1 Bramgås *Branta leucopsis* og 1 Indisk Gås *Anser indicus*, Jørgen Fabricius og Jørgen Bent Thomsen.
1978: 21.1., Mandø, Vadehavet (VJ), 3 ad., Peter E. Jensen og Nis Rattenborg.
Forekomsten ved Filsø blev godkendt af SU allerede i 1974, men er fejlagtigt ikke nævnt i nogen tidligere SU-rapport. Med ovennævnte 2 fund foreligger der nu 4 forekomster af ialt 16 fugle fra Danmark.

Halsbåndstrolch *Aythya collaris*

1976: 6.11., Christianshavns Voldgrav, Nordamager (S), 1 K ♂, Jens B. Bruun.
1977: 2.3., Søvang, Sydamerager (S), 2K ♂, Michael Bastian.
Muligvis er der tale om samme individ. Afstanden mellem de to lokaliteter er 12 km. Foruden ovennævnte iagttagelse fra Christianshavns Voldgrav, som er anden danske forekomst af denne nordamerikanske art, foreligger der fra efterfølgende tidsrum en del meddelelser om iagttagelse af arten i området. Disse er ikke rapporteret til SU, og der kan i disse tilfælde være tale om den *collaris*-lig-

nende *Aythya*-hybrid, som ligeledes blev iagttaget i området.

Kongeederfugl *Somateria spectabilis*

1977: 13.3., stranden ud for Østerhoved ved Stigsnæs (S), ad. ♂ i pragtdragt, Bent Møller Sørensen. 23.4.-31.5., Christiansø (B), 2K ♂, David Boertmann m.fl. 18.5.-7.6., Christiansø (B), 2K ♀, David Boertmann m.fl.
1978: 19.2., Skæreby Strand, Rørvig (S), 3K/ ad. ♂ ikke i pragtdragt, Erik Vikkelsø Rasmussen. 26.3., Esbjerg Havn (VJ), ad. ♂ i pragtdragt, Bent Otto Poulsen og Henning Nøhr m.fl. 23.4., Aflandshage, Amager (S), ad. ♂ i pragtdragt, Michael Bastian.

Stellersand *Polysticta stelleri*

1977: 15.1.-24.2., Mosede Havn (S), ad. ♂ i pragtdragt og ad. ♀, Erik Buchwald og Jan Brøndum m.fl. 15.1.-2.2., Mosede Havn (S), yderligere 2 ad. ♀ (hvoraf den ene - muligvis begge - tillige sås 5.2.), Erik Buchwald og Jan Brøndum m.fl. 21.1.-6.3., Mosede Havn (S), 2K ♂, Jan Brøndum og Bent Bøggild Pedersen. 20.3.-3.5., Nexø Sydstrand (B), 2 ad. ♀ ♀, Jens Christensen, Kirsten Sørensen og Thomas Høyer m.fl. samt Ketil (1977). 30.4.-18.6., Hegnede Bugt, Møn (LFM), ad. ♀, Claus Frahm, Vibeke Tofte og Per Schiermacher Hansen.
Ved Mosede Havn i Køge Bugt sås der, som det fremgår af ovennævnte opstilling, op til 5 individer samtidig (4 ex. 15.1.-20.1., 5 ex. 21.1.-2.2., 4-5 ex. 5.2., 3 ex. 8.2.-24.2. og 1 ex. 6.3.). Biering (1977) og Dybbro (1978) har begge opført den unge ♂ som en ♀ samt nævnt upræcise og misvisende forekomsttider. Biering nævner endvidere et par andre unøjagtigheder, især postulerer han på et tyndt grundlag, at den ene ♀ blev skudt 23.1.

Brilleand *Melanitta perspicillata*

1978: 17.10., Hvide Sande (VJ), ad. ♂ trk. N, Jens Ballegaard og Ib Helles Olesen.
4. danske forekomst af denne nordamerikanske art. Den 3. forekomst er fra 1977, men er først forelagt SU og godkendt i 1979.

Munkegrib *Aegypius monachus*

1974: 17.8.-13.9., egnen omkring Skjern især Dejbjerg (VJ), Christensen (1974c).
Fuglen var med sikkerhed en undsluppen fangenskabsfugl, idet den bar to små ringe hængende i hver sin rem.

Slangeørn *Circus gallicus*

1977: 15.5., Gjorslev Bøgeskov, Stevns (S), Stig Kjærgaard Rasmussen og Tim Andersen.

Steppehøg *Circus macrourus*

1978: 22.4., Nyordbroen, Møn (LFM), 3K ♂ trækkende Ø, Ole Gorm Nielsen.

Lille Skrigeørn *Aquila pomarina*

1975: 21.3., Skagen (NJ), ad. på udtræk mod NØ, Uffe Gjol Sørensen, Niels Aagaard og Erling Sørensen.
1978: 30.5., Jydelejet, Møn (LFM), subad. /ad., Niels Peter Andreasen.
Den 25.3.1975 altså 4 dage efter iagttagelsen ved Skagen sås en ad. i lignende dragt ved Ålbæk Plantage beliggende godt 20 km syd for Skagen (Hansen 1977). Antagelig er denne fugl samme individ som fuglen ved Skagen trods dennes udtræk mod NØ.
Dybbro (1978) kalder arten regelmæssig træk- og sommergæst, men siden 1966 mangler der fund fra 1967, 1969, 1976 og 1977. Et fund fra 1976 er dog forelagt SU i 1979 og godkendt.

Stor Skrigeørn *Aquila clanga*

1977: 16.10., Mølleskov, Lejre (S), 1K, Michael Bastian.
Dybbro (1978) betegner arten som formodentlig regelmæssig trækgæst. SU har i 1979 fået forelagt og godkendt 2 fund fra 1976 og 1 fra 1977, som sammen med ovennævnte fra Lejre udgør de første 4 fund siden 1973. Selv hvis alle skrigeørne sp. blev antaget at være Stor Skrigeørn, foreligger der ikke årlige fund.

Skrigeørn sp. *Aquila pomarina/clanga*

1972: 30.4., Gunderup Kohave syd for Vallo (S), Villerlev (1972).
Ørnen blev af observatøren bestemt til og offentliggjort som Stor Skrigeørn, men SU kunne ikke godkende artsbestemmelsen på grundlag af den offentliggjorte beskrivelse.

Jagtfalk *Falco rusticolus*

1974: 21.11. og 25.11., Bygholm Vejle (NJ), 1K, Hans Jørgen Bruun Pedersen, Uffe Gjol Sørensen og Olvar Læssøe. 15.12., Værebros Å ved jernbanen mellem Måløv og Veksø (S), 1K, Michael Bastian.
1976: 20.3., Tipperne (VJ), 2K, Uffe Gjol Sørensen.
1977/1978: 19.11.1977 — 9.4.1978, Rubjerg Knude (NJ), 1K (indtil nytårsskiftet), Anders Østerby, Palle Rasmussen og Henrik Skov.

Fuglen ved Rubjerg Knude sås på indtræk på forstnævnte dato. Derefter sås den jævnligt i området til april. Den overnattede — i hvert fald i påsken d.v.s. ultimo marts — på fyrtårnet (Skov, Rasmussen og Østerby 1979).

Lille Rørvagtel *Porzana parva*

1977: 17.9., engen vest for Kongelunden, Amager (S), Bent Bøggild Pedersen.

Styrteløber *Himantopus himantopus*

1977: 20.8., Dubso syd for Næstved (S), ad., Henrik Dissing.

Hvidrygget Ryle *Calidris fuscicollis*

1978: 17.7., Ulvshale, Møn (LFM), ad. i slidt sommerdragt/2K i 1. sommerdragt, Per Schiermacher Hansen (se Hansen 1978). 26.10., Ulvshale (LFM), 1K, Per Schiermacher Hansen.

De 2 første danske forekomster af denne nordamerikanske art. Takket være gode og grundige beskrivelser ved begge iagttagelser kunne det påvises, at der ikke kunne være tale om samme individ.

Prærieløber *Tryngites subruficollis*

1977: 16.10.-21.10., Sidselsbjerg, Vest-Stadil Fjord (VJ), Søren J. Sørensen, Mogens Hall Jensen, Stig Jensen og Carsten Andersen. 1978: 15.8., Tipperne (VJ), Jørgen Bent Thomsen.

Nordamerikansk art med blot 2 tidligere danske fund, begge fra august og fra Køge-egnen (S).

Damklire *Tringa stagnatilis*

1978: 2.7.-4.7., Kysing Fjord (ØJ), ad./1. sommerdragt, Hans Pinstrup og Allan Janniche. 5. danske forekomst. Den forrige, som var fra Tipperne (VJ) 21.5.1976, blev fejlagtigt dateret 6.6.1976 af Hansen (1977) og derfor også af Dybbro (1978).

Tereklire *Xenus cinereus*

1973: 20.9.-21.9., Blokhus (NJ), Aarestrup og Møller (1975).

Fuglen var tilsyneladende såret af skud, hvilket kan være forklaringen på den ret sene forekomst.

Wilson's Svømmesneppe *Phalaropus tricolor*

1978: 24.6. og 3.7., Kofoeds Enge og Aflands-

hage, Amager (S), sommerdragt, Stig Kjærgaard Rasmussen m.fl.

2. danske forekomst af denne nordamerikanske art.

Lille Kjøve *Stercorarius longicaudus*

1976: 20.7., Tipperne (VJ), ad., Uffe Gjøl Sørensen.

1978: 14.6., Hirtshals (NJ), ad. trk. Ø, Kurt Prentow, 23.7., Ishøj Strand (S), ad. trk. NØ, Tim Andersen og Stig Kjærgaard Rasmussen. 25.7., Køge Nordstrand (S), ad., Tim Andersen og Stig Kjærgaard Rasmussen.

Sorthovedet Måge *Larus melanocephalus*

1963: 25.9., Blåvands Huk (VJ), ad. i vinterdragt trk. SØ, Arne Møller.

1970: 28.5.-10.6., Skakholm, Enø Overdrev (S), par med rede og 2 æg i koloni af Stormmåge *Larus canus*, H. P. Jensen (Fig. 3).

1974: 26.4., Hvide Sande (VJ), 3K, Erik Enevoldsen. 6.7., Løkken (NJ), ad., Anders Pape Møller.

1976: 28.6., Blåvands Huk (VJ), ad., John Faldborg.

1977: 5.5.-11.5., Nyord (LFM), 2 ex. (ad. og 3K) opholdt sig i koloni af Stormmåge og opførte sig som par, parring sås, Per Schiermacher Hansen og Ole Gorm Nielsen. 7.5., Kongelunden (S), 2 ad. trk. Ø over skovlysning omkring kl. 07.55, Stig Kjærgaard Rasmussen. 17.5., stranden vest for Kongelunden (S), ad., Michael Bastian.

lagttagelsen ved Blåvands Huk i 1963 blev godkendt allerede i 1963, men er ikke nævnt i nogen tidligere SU-rapport. Parret i 1970 er første danske ynglefund. Da parret blev opdaget 28.5., blev det konstateret, at æggene var rugede og ikke umiddelbart nylagte. Ved besøg 10.6. var såvel parret som de 2 æg til stede. Den 13.6. var såvel æg som de voksne fugle væk (Fig. 3).

Tidligere SU-rapporter samt Dybbros (1978) beskrivelse af denne arts forekomst bør korrigeres på et par punkter:

- Dybbro nævner en »ringfugl fra Sortehavet i 1975«. Denne er ringmærket som ungfugl ved Sortehavet 19.6.1975 og skudt ved Brabrand Sø (ØJ) 7.9.1975. Dette september-fund har Dybbro fejlagtigt talt som et juni-fund i fordelingen af fund på måneder.
- De tidligere SU-rapporter (Dyck *et al.* 1970 til Hansen 1977) nævner 33 fund. Med fuglen nævnt under a) er totalen (inden nærværende SU-rapports fund) 34 fund siden 1957. Dybbro

Fig. 3. Sorthovedet Måge *Larus melanocephalus* ad. rugende, Skakholm, Enø Overdrev, 5. juni 1970. Ældste danske redefund. Foto: H. P. Jensen. *Adult Mediterranean Gull incubating, Enø, 5th June 1970. First Danish nesting record.*

nævner 5 af disse fund i 1. kapitel som ynglefund eller yngleforsøg og 28 fund som træk- og sommergæster (2. kapitel). Hans geografiske og månedsvise fordeling viser, at fundet, han således har glemt, er fra Vestjylland og fra oktober.

- En af SU forkastet iagttagelse fra Blåvands Huk (VJ) 21.10.1972 er fejlagtigt nævnt i SU-rapporten for 1973 (Hansen, Hansen og Nielsen 1974). Denne fejl opvejer således helt fejlen nævnt under b).
- Dybbro nævner (1. kapitel), at par udviste yngleadfærd Nyord 1973 og 1976 samt Amager 1974. Dette er imidlertid kun rigtigt om parret på Nyord i 1973. De 2 øvrige par bør lægges til de ialt 28 fund af træk- og sommergæster, han nævner siden 1957. Om parret Nyord 1976 kan oplyses, at én ad. sås fra 14.5. til noget ind i juni. Kun 15.5. sås 2 ad. fugle, som holdt til på forrige års yngleplads. Hverken æg eller unger er set, og der er ingen oplysninger om parring eller territoriehævdelse. Parret på Amager 1974 sås 3.5., hvor 2 ad. kl. 12.20 opdagedes i kredsflugt cirkulende fra syd mod nord og det Inddæmmede Areal på Vestamager under livlig stemmeytring. På et vist tidspunkt dykkede de ned mod en koloni af Stormmåge uden dog at lande, men forstsatte med at flyve frem og tilbage over kolonien. Da fuglene kun sås denne ene dag trods senere be-

so på stedet, må det antages, at der blot har været tale om en enkelt station på parrets vej i dets søgen efter egnet yngleterritorium.

Med disse korrektioner fordeler de nu 41 fund siden 1957 sig således: Ynglepar med æg er truffet Enø (S) 1970 og Nyord (LFM) 1975. Ynglesucces er endnu ikke påvist i Danmark. Par udviste yngleadfærd Nyord maj 1973 og maj 1977. Begge år varede opholdet kun en uges tid. En enlig fugl på Hjelm (ØJ) 27.4.-1—2.5.1975 havde skrabet redeskå og gjorde ved flere lejligheder kur til en Stormmåge, som dog overhovedet ikke reagerede på disse tilnærmelser. Disse 5 fund er alle gjort i kolonier af Stormmåge.

De resterende 36 fund (41 individer) fordeler sig geografisk: Nordjylland 1, Vestjylland 14 (heraf 11 ved Blåvands Huk), Østjylland 1, Sjælland 13 (15 individer), Hesselø 1 (2 individer), Møn/Faro 5 (7 individer), Christiansø 1.

Forskellen på antallet af fund og individer skyldes 5 tilfælde, hvor 2 fugle er set sammen, hver gang 2 ad. og hver gang i maj, hvilket tyder på, at der er tale om udparrede fugle.

Den månedlige fordeling af de 36 fund er: febr. 1, marts 2, april 2, maj 12, juni 5, juli 5, aug. 1, sept. 5, okt. 2 og nov. 1.

De 41 fund er fordelt med 7 fund 1957-1967 (0-2 pr. år) og 34 fund 1970-1977 (1-9 pr. år). Der er ingen fund fra 1978. Dybbro kalder arten regelmæssig træk- og sommergæst, en konklusion iv dog nok må vente et par år med at drage.

Sabinemåge *Larus sabini*

1963: 25.8. ad. trk., 27.9. 5 1K trk., 28.9. 3 1K trk., 29.9. 1K trk., 30.9. 1K trk., 1.10. 1K, 2.10. 1K, 3.10. 2 1K, 4.10. 4 1K, 5.10. 3 1K, 6.10. 4 1K, 7.10. 2 1K, 8.10. 1K, 11.10. 1K trk., 12.10. 1K trk., alle Blåvands Huk (VJ), Arne Møller. 1974: 8.9.-10.9., Skalling Ende, Blåvand (VJ), ad., Bent Møller Sørensen. 21.9.-22.9., Skalling Ende (VJ), 2 1K, Bent Møller Sørensen. 21.9., Hvidbjerg Strand, Blåvand (VJ), 2 1K, Bent Møller Sørensen. 5.12., Hvidbjerg Strand (VJ), 1K, Bent Møller Sørensen. 1977: 13.9.-23.9., Esbjerg Havn (VJ), 1K, Henning Nøhr og Brian Kristensen m.fl. (Fig. 4). 14.9., Blåvands Huk (VJ), 2 1K, Bent Jakobsen. 19.9., Nivå Bugt (S), 2 1K, Lol Persson. 7.11.-8.11., Roshage og Hanstholm Havn (NJ), 1K, Knud Falk og Torben Nielsen. 11.11., Ørhage, Thy (NJ), ad. trk. SV, Jørgen Bech.

1978: 15.9., Skagens Gren (NJ), 1K, Philippe Grandjean.

De mange fugle (13 trækkende og 4-18 rastende) ved Blåvands Huk i 1963 blev godkendt allerede i 1963, men er ikke nævnt i nogen tidligere SU-rapport. Fuglen fra de-

Fig. 4. Sabinemåge *Larus sabini* 1K, Esbjerg Havn, september 1977. Foto: Brian Kristensen. First-autumn Sabine's Gull, Esbjerg, September 1977.

cember 1974 er den hidtil seneste forekomst i landet.

Dybbro (1978) omtaler arten som regelmæssig trækgæst. Siden de første i 1963 (bortset fra 2 i 1936 resp. 1945) mangler der dog fund fra 1964, 1972 og 1976. Dybbro nævner ligeledes, at der »siden 1963 (er) ialt ca. 70 fund, hvoraf 36 (er) forelagt og godkendt af SU«. Denne accept af ca. 70 fund er uheldig. SU er DOF's officielle organ til afgørelse af antallet af fund, der skal nævnes i DOF's officielle fugleliste, og det er selvsagt urimeligt, at forfatteren til denne accepterer fund, som ikke er godkendt af SU. Dybbro omtaler en »invasionsagtig optræden efteråret 1963 med ialt 15 iagtt«. Selvom disse 16 iagttagelser — det korrekte antal er i øvrigt mindst 17 som nævnt ovenfor — lægges til de 36, som nævnes i de tidligere SU-rapporter (Dyck *et al.* 1970 til Hansen 1977), er der dog stadig et spring op til ca. 70.

Hvidvinget Måge *Larus glaucoideus*

1978: 25.10., Blåvands Huk (VJ), 1K trk. S, Peter Lyngs.

Hvidskægget Terne *Chlidonias hybridus*

1977: 31.5., Hasle Sydstrand (B), Arne Møller. Første danske forekomst (se Møller, 1978).

Hvidvinget Terne *Chlidonias leucopterus*

1974: 24.9., Tipperne (VJ), ad. i vinterdragt, Uffe Gjol Sørensen.

1975: 3.9. og 6.9., Ølsemagle Strand (S), 1K, Tim Andersen og Bent Bøggild Pedersen m.fl. 1976: 25.7., stranden øst for Gedesby, Sydfalster (LFM), ad. i overvejende sommerdragt trk. S med 18 Sortterner *Chlidonias niger*, Jens Ole Eriksen.

1977: 30.7.-31.7., Vallengbæk Sø (S), 1K, Tim Andersen og Stig Kjærgaard Rasmussen m.fl.

Kortnæbbet Lomvie *Uria lomvia*

1974: 29.10., Blåvand Strand (VJ), 1K fundet død (endnu frisk), Bent Møller Sørensen (Fig. 5).

6. danske forekomst og første siden 1925.

Lunde *Fratercula arctica*

1978: 14.6., Rubjerg Knude (NJ), 2K, Anders Østerby.

Fuglen der tilhørte racen *grabae*, blev fundet meget udmattet liggende på stranden. Blev fundet død 16.6. Arten er usædvanlig i Danmark i juni.

Sortnæbbet Gøg *Coccyzus erythrophthalmus*

1970: 16.10., enen mellem Varde og Grindsted (VJ), 1K nedlagt, Christensen (1974b). Første danske forekomst af denne nordamerikanske art.

Spurveugle *Glaucidium passerinum*

1976: 11.4.-12.4., Gilbjerg Hoved (S), Jens Ole Eriksen.

Anses iagttagelser fra Kongelunden (S) 15.10.1974, 30.12.1974 og 14.1.1975 for at være 2 fund, har SU nu godkendt 14 fund, alle efter 1965, med 15.10. og 12.4. som tidligste resp. seneste dato. Invasionsåret 1974/1975 tegner sig alene for 8 fund mellem 15.10. (ikke pr. nov. som nævnt af Dybbro (1978)) og 9.3.

Grønspætte *Picus viridis*

1977: 27.12., Kirkeskov, Holte (S), ♀, Bent Møller Sørensen.

Meget sjælden øst for Storebælt. SU har tidligere godkendt 3 fund strækkende sig over perioden 31.8. til 7.2.

Tretået Spætte *Picoides tridactylus*

1962: 15.10., Hanstholm, Thy (NJ), ♂, Mortensen (1964).

Foto af fuglen er forevist SU.

Korttået Lærke *Calandrella brachydactyla*

1977: 8.5.-17.5., Christiansø (B), ringm., Jørgen Rabøl m.fl. (Fig. 6).

1978: 2.6.-5.6., Christiansø (B), Jørgen Rabøl og Stefan Pihl m.fl.

3. og 4. forekomst i Danmark. De to første fra november resp. maj var begge fra Kongelundsområdet, Amager (S).

Rødrygget Sval *Hirundo daurica*

1977: 19.10., Tipperne (VJ), ad., Jesper Madsen og Jens Gregersen. 19.10.-21.10., Vigso, Thy (NJ), ad., John H. Linderstrøm, Svend Aage Linderstrøm og Morten Müller. Observationstidspunkterne udelukker, at der er tale om samme individ.

Storpiiber *Anthus novaeseelandiae*

1978: 31.5.-5.6., Christiansø (B), Jørgen Rabøl og Stefan Pihl m.fl. 24.9., Christiansø (B), Jørgen Rabøl og Erik Kramshøj. 27.9., Korshage, Rørvig (S), 1 trk. SV, Lasse Braae.

Med disse fund er totalen af danske forekomster 19 (omfattende 21 individer), der fordeler sig således: pr. sep. 1, med. sept. 2, ult. sept. 7, med. okt. 2, ult. okt. 2 (3 ex.), med. dec. — med. jan. 1, pr. april 1 (2 ex.), pr. maj 2, ult. maj — pr. juni 1. Geografisk er fordelingen: Bornholm 4, Sjælland 8, Østjylland 1 (2 ex.), Vestjylland 3 og Nordjylland 3 (4 ex.). Dybbro (1978) kalder den regelmæssigt trækgæst.

Fig. 5. Første danske fund af Kortnæbbet Lomvie *Uria lomvia* siden 1925, 1K fundet død på Blåvand Strand, 29. oktober 1974. Foto: Bent Jakobsen. The first Danish record of Brünnich's Guillemot since 1925, a first-winter bird found dead at Blåvand, 29th October 1974.

men siden førsteforekomsten i 1963 mangler der fund fra 1964, 1969, 1971, 1973 og 1977.

Bjergpiiber *Anthus spinoletta spinoletta*

1975: 31.3., Skagen Nordstrand (NJ), Uffe Gjol Sørensen.

1977: 13.3., Kobbeltgård Strand 2-3 km vest for Klintholm Havn, Møn (LFM), Per Schiermacher Hansen. 28.4., Værnengene, Tipperne (VJ), Henning Nøhr, Ole Nøhr og Brian Kristensen.

Sydlig Nattergal *Luscinia megarhynchos*

1962: 24.5., Kruså Møllesø (SJ), syngende, Svend Pedersen.

1978: 19.8., Hyllekrog Fyr (LFM), ad. af nominatracen ringm., Jens Chr. Jensen og Frants Korczak.

Fuglen ved Kruså Møllesø hørtes også synge i området dagen efter (Svend Pedersen og

Fig. 6. Tredie danske fund af Korttået Lærke *Calandrella brachydactyla*, ringmærket på Christiansø, 10. maj 1977. Foto: Bent Jakobsen. The third Danish record of Grater Short-toed Lark, ringed at Christiansø, 10th May 1977.

Steen Christensen), men denne dag dog fra den tyske side af grænsen. Forekomsten godkendtes af SU allerede i 1963, men er ikke nævnt i nogen tidligere SU-rapport. Fuglen fra Hyllekrog er første danske efterårsfund. Dybbro (1978) kalder arten regelmæssig træ- og sommergæst, men efter det 4. danske fund i 1969 (forrige fra 1911, 1935 og 1962) mangler der fund fra 1974, 1975 og 1977.

Sortstrubet Bynkefugl *Saxicola torquata maura/stejnegeri*

1978: 9.5., Christiansø (B), ♂ antagelig af racen *stejnegeri*, Stefan Pihl og Bo Klug-Andersen. 8.10.-10.10., Nyord (LFM), 1K/♀ antagelig af racen *maura*, Per Schiermacher Hansen og Ole Gorm Nielsen.

3. og 4. danske forekomst af en af disse 2 sibirske racer. De to første tilhørte begge racen *maura*.

Til og med 1978 foreligger mindst 60 vesteuropæiske fund af en af disse 2 racer. Disse fund viser klart, at især Christiansø-fuglen fra maj er usædvanlig, omend netop 1978 tegner sig for ikke mindre end 5 af ialt 6 forårsfund (marts 1978 1, maj 1972 1 og maj 1978 4). De øvrige 54 fund er fra perioden 9. september — 15. november. Der er i de senere år sket en markant stigning i antallet af fund (1883-1965 10, 1972-1976 20 og 1977-1978 30), og der er god grund til at være opmærksom på muligheden for disse østlige former, især ult. sept./okt. En redegørelse for bestemmelsesproblematikken gives af Robertson (1977).

Stendrossel *Monticola saxatilis*

1971: primo juni — 15.9., Veerst NV for Kolding (ØJ), ♂, Novrup (1972).
1974: 9.6., Birkepøl, Als (SJ), ♂, Leif Høgh Olsen og Gert Lystrup Jørgensen.

Fig. 7. Vandsanger *Acrocephalus paludicola* 1K, 27. september 1977, Christiansø. Foto: Stefan Pihl. First-autumn Aquatic Warbler, 27th September 1977, Christiansø.

1977: 17.5.-18.5., Christiansø (B), ♂ ringm., David Boertmann og Jørgen Rabøl m.fl.
De 3 første forekomster i Danmark. Det meget lange ophold af fuglen ved Veerst indikerer, at der var tale om en fangenskabsfugl.

Flodsanger *Locustella fluviatilis*

1974: 5.8., Tipperne (VJ), Uffe Gjol Sørensen. 1977: 6.6., Stenholts Indelukke, Grib Skov (S), syngende, Rene Andersen, Peter Jørgen Petersen og Boi Johansen.
1978: 31.5., Gundsømagle Sø (S), syngende, Tim Andersen, Stig Kjærgaard Rasmussen og David Boertmann. 8.6., Christiansø (B), ringm., Stefan Pihl og Bo Klug-Andersen.

Vandsanger *Acrocephalus paludicola*

1977: 27.9., Christiansø (B), 1K ringm., Flemming Christensen og Stefan Pihl (Fig. 7).

Sorthovedet Sanger *Sylvia melanocephala*

1978: 1.6., Christiansø (B), ♂ af nominatracen ringm., Stefan Pihl og Jørgen Rabøl m.fl.
Første danske forekomst (se Pihl og Rabøl 1979).

Lundsanger *Phylloscopus trochiloides*

1974: 7.6., Kongelunden (S), syngende, Sven-Erik Petersen og Peter Jørgen Petersen.
1977: 8.5., Bastemosen, Almindingen (B), syngende, Arne Møller. 22.5., Christiansø (B), ringm., David Boertmann. 3.6., Christiansø (B), syngende, Jørgen Rabøl.
1978: 23.5. 4 heraf 2 ringm., 24.5. 2 (1 ringm.), 25.5. 4-5 (2 ringm.), 26.5. 3-4 (1 ringm.), 27.5. 1, 1.6. 2, 4.6. 1 ringm., 6.6. 3 (1 ringm.), 15.6. 2 og 16.6. 1, alle Christiansø (B), Stefan Pihl og Jørgen Rabøl. 30.5., Amtsplantagen, Rørvig (S), syngende, Lasse Braae.

Iagttagelsen fra Kongelunden blev godkendt allerede i 1974, men er fejlagtigt ikke nævnt i nogen tidligere SU-rapport. Fuglen fra 8. maj er meget tidlig. Med de usædvanligt mange fugle i 1978, først og fremmest på Christiansø, overgår dette år klart det tidligere topår 1973 (jfr. nedenfor). Fuglene på Christiansø 1978 falder tydeligt i 3 tempi, nemlig 14-16 ex. 23.5.-27.5., 6 ex. 1.6.-6.6. og 3 ex. 15.6.-16.6. Muligheden for en del gengangere er naturligvis stor. Dominansen 23.5.-27.5. er imidlertid tydelig, og en så tidlig dominans er usædvanlig. Af samtlige 35-37 forårsfugle før 1978 er kun 4 (8.5., 22.5., 25.5. og 27.5. — førstnævnte fra Bornholm, øvrige 3 fra Christiansø) lige så tidlige eller tidligere.

Også på Øland sås flere Lundsangere end sædvanligt i 1978 (Tholin 1978) med en både tidsmæssig

og talmæssig fordeling på 3 perioder, der viser god overensstemmelse med Christiansø. Tilsvarende var på såvel Øland som Christiansø 1973 det tidligere topår med 6-9 resp. 7-9 Lundsangere. Sverige som helhed, hvor årssummer på højt ca. 25 ♂ ♂ er det normale, har ligeledes 1973 med 60 ♂ ♂ og 1978 med 100-110 ♂ ♂ som topår (Risberg 1979).

Fuglekongesanger *Phylloscopus proregulus*

1970: 27.9., Christiansø (B), ringm., Arne Møller.
1974: 20.10., Klitmøller Å (NJ), ringm., Salmonsén (1974) (med foto).
1975: 25.10.-26.10., Blåvands Huk (VJ), ringm., John Faldborg og Stefan Pihl.
1977: 19.10., Christiansø (B), ringm., døde samme dag, skindet nu på Zoologisk Museum i København, Flemming Christensen og Lars Abrahamsen.

Hvidbrynet Løvsanger *Phylloscopus inornatus*

1967: 6.10., Harboør Kirke (VJ), ringm. (foto i Feltornithologen 10:182 (1968)), Flemming Byskov.
1974: 14.10. og 27.10.-28.10., Oksby Kirke, Blåvand (VJ), Bent Møller Sørensen.
1978: 28.9., Korshage, Rørvig (S), nominatracen ringm., Lasse Braae. 31.10., Hvide Sande (VJ), Erik Enevoldsen.

Da der siden 4. danske fund i 1964 (forrige fra 1896, 1909 og 1955) mangler fund fra årene 1966, 1968, 1970, 1972 og 1977, og da ovennævnte fund fra Oksby Kirke, som er eneste fund fra 1974, først offentliggøres nu, må Dybbros (1978) beskrivelse af arten som en regelmæssig trækgæst karakteriseres som en klar overdrivelse.

Dybbro nævner 23.10. som dato for seneste forekomst. Ovennævnte fund fra 1974 og det ene fra 1978 er således senere. Dybbro har imidlertid overset eller set bort fra en dødfunden fugl 7.1.1971 (Andersen, Bruun og Nielsen 1973). Denne blev fundet stivfrossen i en have og havde muligvis været død i nogen tid. Den må dog have været i live på et væsentligt senere tidspunkt end oktober.

Hvidhalset Fluesnapper *Ficedula albicollis*

1969: 1.5.-3.5., Horsnæs, Ulvshale (LFM), ♂, Svend Jacobsen.
1977: 5.5., Nyord Kirkegård (LFM), ♂, Ole Gorm Nielsen. 14.5., Sønderby Skov, Alrø i Horsens Fjord (ØJ), ♂, Niels Anton Petersen og Allan Janniche. 24.5., Christiansø (B), ♂ ringm., David Boertmann.
1978: 10.5., Trolleskoven, Rørvig (S), ♂, Lasse Braae. 15.5., Rubjerg Knude (NJ), ♂, Anders Østerby og Henrik Skov.

Fyrremejse *Parus montanus*

1977: 27.5., Grib Skov (S), 2 ad. fodrende 7-8 udføjne unger, Christian Harbou.
Parret sås igen 3.6. i nærheden, denne gang kun med 3 unger. Forekomsten er ikke blot det første ynglefund, men første dokumenterede fund overhovedet i Danmark (se Harbou 1978).

Korttået Træløber *Certhia brachydactyla*

1978: 1.8.-6.8., Christiansø (B), ringm., Stefan Pihl.
Meget sjælden øst for Storebælt med kun 2 godkendte forekomster (Christiansø og Herlufsholm) før ovennævnte.
Som nævnt i indledningen fik SU visse sager forelagt i forbindelse med udgivelsen af »Oversigt over Danmarks Fugle 1978«. Blandt disse var også forekomsten af Korttået Træløber i Kagsmosen (S) 27.8.1972 (Jensen 1973), som til trods for at SU forkastede denne forekomst, er nævnt i omtalte oversigt.

Pungmejsje *Remiz pendulinus*

1976: primo juni — ultimo august, lokalitet a (S), 4 ufærdige og 3 beboede reder, observatørens navn hemmeligholdes (Fig. 8). 9.8., Brabrand Sø (ØJ), ringm., Michael Anker.
1977: 13.7., Gurte Sø (S), 1K/♀, Michael Bastian. 10.10., Ishøj Strand (S), 2 trk. efter rast, Tim Andersen.

Denne art har Dybbro (1976, 1978) åbenbart helt på eget initiativ slettet af SU-listen. Arten står dog stadig på denne liste, og det kan på ingen foranledning oplyses, at også redefund, hvor ingen fugle ses, skal forelægges SU (jfr. f.eks. Dahl 1978, Hansen & Jensen 1978). Nogle vil nok finde dette mærkeligt, thi når der ikke er set nogle fugle ved reden, er det af gode grunde ikke nødvendigt for SU at kontrollere, om observatøren kan kende en Pungmejsje. En sådan kontrol er imidlertid heller ikke SU's opgave, hvilket derimod er at verificere de enkelte fund. Der er en gradsforskel, og et redefund er fuldstændig som iagttagelse af en fugl et bevis for, at arten har opholdt sig på pågældende sted, omend tidspunktet for dette ophold ikke kendes præcist. Det kan da også tilføjes, at SU har fået forelagt redefund (uden iagttagne fugle) af Pungmejsje, hvor det imidlertid viste sig, at der med sikkerhed ikke var tale om denne art.

Nogle data for de 3 beboede reder (rede 1, 2 og 3) på ovennævnte lokalitet a skal nævnes. Rede 1 og 2 blev begge forladt af ungerne medio juli med 3-4 dages mellemrum. Rede 3 blev forladt af ungerne ultimo august. Rede 3 må være andet kuld af

parret fra rede 1. Disse reder var begge placeret i birketræer, begge var forsynet med temmeligt langt nedhængende indgangsrør, og afstanden mellem dem var kun 50 meter. Rede 2 var placeret i et elletræ og forsynet med kort afstumpet indgangsrør. Redens indvendige foring var ført rundt om indgangsrøret og ud på siderne. Kuld størrelserne kendes ikke eksakt, dog havde rede 3 mindst 6 unger, og de 2 øvrige reder tilsyneladende et lignende antal.

Rosenbrystet Tornskade *Lanius minor*

1974: 21.8., Tipperne (VJ), ad. antagelig ♂, Uffe Gjol Sørensen, Jens Tang Christensen og Jens Gregersen.

1978: 15.5., Rubjerg Knude (NJ), ♂, Anders Østerby, Palle Rasmussen og Henrik Skov. 4.6., Glæno nær Vesterfed (S), antagelig ♀, Bent Møller Sørensen.

Gulirisk *Serinus serinus*

1977: 4.5.-12.6., Fyns Hoved (F), ynglefund i sommerhusområde, Lars E. Hansen.

Første sikre fynske ynglefund. Kun ♂ sås eller hørtes i begyndelsen. ♀ sås første gang 6.6.

Fig. 8. Pungmejse *Remiz pendulinus* rede nr. 1 (se teksten), Sjælland, sommeren 1976.
Penduline Tit at nest. Zealand, summer 1976.

Dagen efter blev 2-3 udføjne unger fodret af begge de gamle. Sidste observation var af ♀, der fodrede 1 juv.

Krognæb *Pinicola enucleator*

1975: 12.10., Batterivej, Skagen (NJ), ad. ♂, Anders Pape Møller.

Hvidkindet Værling *Emberiza leucocephala*

1973: 30.11.-2.12., Skjern (VJ), ♂, Christensen (1974a).

Første danske forekomst. Det kan ikke udelukkes, at det var en undsluppen fangenskabsfugl, men spontan forekomst er absolut en rimelig mulighed. Iagttagelsen skete i en kortvarig sneperiode, hvor fuglen sås ved foderplads i observatørens have i selskab med bl.a. 15 Gulsurve *Emberiza citrinella* og 3 Bomlærker *Emberiza calandra*.

Dværgværling *Emberiza pusilla*

1977: 6.5., Christiansø (B), ♂, Jørgen Rabøl, Finn Dalberg Petersen og Bent Jakobsen.

FÆRØERNE

Lille Kobbersnepe *Limosa lapponica*

1977: 21.8., Sandvatn, Sandoy, 3 ex. heraf 1 i overvejende sommerdragt, Eric Schaumburg.

Snespurv *Plectrophenax nivalis*

1971: 17.7., Knúkur, sydlige Svinoy, par med rede indeholdende 5 unger, Jan Brøndum. Reden var anbragt i ca. 450 meters højde. Ungerne skønnedes at være ca. 10 dage gamle. Observatøren angiver, at der var tale om den islandske race *insulae*, hvilket dog ikke kunne godkendes af SU på grundlag af den foreliggende dokumentation. Joensen (1966) angiver, at arten ikke har ynglet på Færøerne i de senere år og henregner den tidligere fåtallige ynglebestand til nominatracen.

GRØNLAND

Gråstrubet Lappedykker *Podiceps grisegena*

1976: 21.11., Godthåb, nedlagt, meddelt af Erik Hansen.

Nordisk Lappedykker *Podiceps auritus*

1977: 26.6., Qagssiarssuk, Julianehåb Distrikt, ynglepar med rede og 3 æg, Niels Munk og Hans Christian Rasmussen.

Første ynglefund på Grønland. Parret blev fotograferet, og billederne forevist Jon Fjeldsø, som kunne bestemme ♂ som tilhørende den i Nordamerika ynglende race *cornutus*.

Fiskehejre *Ardea cinerea*

1976: 12.11., Færingehavn, 1K skudt, meddelt af Erik Hansen.

Kanadagås *Branta canadensis*

1976: 4.6., nord for Lille Narssaq, Godthåb Distrikt, ynglepar skudt, meddelt af Erik Hansen.

Parret havde rede med 4 æg på en lille ø. Begge fugle blev skudt. ♀ forsvandt i såret tilstand og blev ikke fundet siden. ♂ og 3 æg befinder sig nu på Zoologisk Museum i København. ♂ tilhører racen *interior*, som er ny for Grønland.

Hvidrygget Ryle *Calidris fuscicollis*

1975: 15.7., Angissat, Grønne Ejland, Disko Bugt, min. 20-25 ex. i én flok, Jørgen Ballegaard og Jens Ballegaard.

Almindelig Ryle *Calidris alpina*

1975: 15.7., Angissat, Grønne Ejland, Disko Bugt, 2 ex. i sommerdragt, Jørgen Ballegaard og Jens Ballegaard.

Fuglene, der opholdt sig i ovennævnte flok af Hvidrygget Ryle, tilhørte en af de amerikanske racer *pacifica* eller *hudsonia*, hvoraf sidstnævnte oftest betragtes som synonym med førstnævnte. Ingen af disse racer er tidligere påvist på Grønland.

Plettet Mudderklire *Actitis macularia*

1976: 27.10., Godthåb, ad. ♀ skudt, meddelt af Erik Hansen.

Skindet befinder sig på Zoologisk Museum i København.

Landsvale *Hirundo rustica*

1976: 20.6. og ca. 14 dage frem, Islandsdalen, Godthåb, meddelt af Erik Hansen.

Wilsons Sanger *Wilsonia pusilla*

1975: 30.9., Atangmik, Sukkertoppen Distrikt, ♂ fanget, døde efterfølgende nat, meddelt af Erik Hansen.

Første forekomst på Grønland. Skindet befin-

ENGLISH SUMMARY

Report from the rarities committee for 1977 and 1978

This report contains 151 records accepted during 1977-78. Among these, four species were new to the Danish list i.e. not mentioned in the latest published list (Dybbro 1978), viz. White-rumped Sandpiper *Calidris fuscicollis* (2 records), Whiskered Tern *Chlidonias hybridus*, Sardinian Warbler *Sylvia melanocephala*, and Willow Tit *Parus montanus* (adults feeding fledged young).

Records of species or subspecies with 1 or 2 previous records (with the present Danish total in brackets) were accepted of the Greenland subspecies of White-fronted Goose *Anser albifrons flavirostris* (now 4 records concerning 16 individuals), Ring-necked Duck *Aythya collaris* (now 3 records concerning 2-3 individuals), Surf Scoter *Melanitta perspicillata* (3), Buff-breasted Sandpiper *Tryngites subruficollis* (4), Wilson's Phalarope *Phalaropus tricolor* (2), Short-toed Lark *Calandrella brachydactyla* (4), a Siberian subspecies of Stonechat *Saxicola torquata maura/stejnegeri* (4), and Rock Thrush *Monticola saxatilis* (3, all rendered in this report). Other remarkable records were the first breeding record in this century of Slavonian Grebe *Podiceps auritus*, the first Brünnich's Guillemot *Uria lomvia* since 1925 (a first-winter bird washed ashore) and the greatest influx ever of Greenish Warbler *Phylloscopus trochiloides*. Several comments to the latest Danish list (Dybbro 1978) are given. A list of those species and subspecies, records of which have to be approved, is presented.

The report ends with some Faroese and Greenland records. There was a breeding record in the Faroe Islands, the first for several years, of Snow Bunting *Plectrophenax nivalis*. Wilson's Warbler *Wilsonia pusilla* was new to the Greenland list. There were breeding records in Greenland of Slavonian Grebe *Podiceps auritus cornutus* (first breeding record of the species) and of Canada Goose *Branta canadensis interior* (subspecies new to the list). A flock containing 20-25 White-rumped Sandpipers and 2 Dunlins *Calidris alpina* was recorded. The Dunlins belonged to one of the American subspecies *pacifica* or *hudsonia*, none of which have previous Greenland records.

LITTERATUR

- Andersen, T., J. B. Bruun og B. Pors Nielsen, 1973: Rapport fra Sjældenhedsudvalget for 1972. Dansk orn. Foren. Tidsskr. 67: 139-144.
- Anonym, 1974: Sjælden gæst. *Naturnyt* 3, 2, 25-26.
- Anonym, 1977: Studier af Pungmejsens ynglebologi. *Feltornithologen* 19: 36-37.
- Biering, E., 1977: Fire-fem Stellersænder ved Mosede havn. *Feltornithologen* 19: 56.
- Blume, C. A., 1963: Krognebbens (*Pinicola enucleator* L.) invasion i 1954-1955 og nogle bemærkninger om dens forekomst i relation til nyere invasioner i Sverige. Dansk orn. Foren. Tidsskr. 57: 19-21.
- Bruun, J. B., J. Ramsøe Jacobsen, E. Kramshøj og B. Pors Nielsen, 1972: Rapport fra Sjældenhedsudvalget for 1971. Dansk orn. Foren. Tidsskr. 66: 123-131.
- Christensen, J. Hedegaard, 1974a: Hvidkindet Værling (*Emberiza leucocephala*) set i Danmark. *Danske Fugle* 26: 147.
- Christensen, J. Hedegaard, 1974b: Sortnæbbet Gøg (*Coccyzus erythrophthalmus*) for første gang truffet i Danmark. *Danske Fugle* 26: 182-183.
- Christensen, J. Hedegaard, 1974c: Munkegrib (*Aegypius monachus*) i Vestjylland. *Danske Fugle* 26: 221-223.
- Dahl, T., 1978: Pungmejserede i plantage i Vestjylland. *Feltornithologen* 20: 163.
- Dybbro, T., 1976: De danske ynglefugles udbredelse. — København.
- Dybbro, T., 1978: Oversigt over Danmarks Fugle 1978. — København.
- Dyck, J., J. Ramsøe Jacobsen, E. Kramshøj og J. Rabøl, 1970: Rapport fra Sjældenhedsudvalget med oversigt over godkendte forekomster 1965-69. Dansk orn. Foren. Tidsskr. 64: 126-151.
- Hansen, E., P. Schiermacher Hansen og B. Pors Nielsen, 1974: Rapport fra Sjældenhedsudvalget for 1973. Dansk orn. Foren. Tidsskr. 68: 138-144.
- Hansen, J. og F. Jensen, 1978: Pungmejsereder fra 1977 i Nordøstsjælland. *Feltornithologen* 20: 204.
- Hansen, P. Schiermacher, 1976: Rapport fra Sjældenhedsudvalget for 1975. Dansk orn. Foren. Tidsskr. 70: 131-138.
- Hansen, P. Schiermacher, 1977: Rapport fra Sjældenhedsudvalget for 1976. Dansk orn. Foren. Tidsskr. 71: 139-144.
- Hansen, P. Schiermacher, 1978: Hvidrygget Ryle *Calidris fuscicollis* på Ulvshale, Møn, den 17. juli 1978. Dansk orn. Foren. Tidsskr. 72: 221-224.
- Harbou, C., 1978: Fyrrimejse *Parus montanus* fundet ynglende i Grib Skov. Dansk orn. Foren. Tidsskr. 72: 144-145.
- Hedgren, S. og L. Larsson, 1973: Vittrut *Larus hyperboreus*, vitvingad trut *L. glaucoideus* eller missfärgad annan trut — svårigheter vid fältbestämning av ljusvingade trutar. *Vår Fågelvärd* 32: 173-198.
- Glaucon and Iceland Gulls. *Brit. Birds* 68: 24-37.
- Jacobsen, J. Ramsøe, B. Pors Nielsen og J. Rabøl, 1971: Rapport fra Sjældenhedsudvalget for 1970. Dansk orn. Foren. Tidsskr. 65: 133-139.
- Jensen, H., 1973: Korttået Træløber i Kagsmosen. *Danske Fugle* 25: 105-106.
- Jensen, J. Vind, 1969: Sabinemåge (*Xema sabini*). Dansk orn. Foren. Tidsskr. 63: 132.
- Jensen, S. Aa., 1972: Sølvhejre ved Stauning. *Danske Fugle* 24: 223.
- Joensen, A. Holm, 1966: Fuglene på Færøerne. — København.
- Ketil, P., 1977: Stellersænder — en ny art for Bornholm. *Fjælstaunin* 1: 12-13.
- Mortensen, P. Hald, 1964: lagtagelser fra Nordthy. Dansk orn. Foren. Tidsskr. 58: 99-115.
- Møller, A. Pape (red.), 1978: Nordjyllands Fugle — deres yngleudbredelse og trækforhold. — Klampenborg.
- Møller, Arne, 1978: Hvidskægget Terne *Chlidonias hybrida*, ny for Danmark. Dansk orn. Foren. Tidsskr. 72: 145.
- Novrup, L., 1963: Amerikansk Rørdrum (*Botaurus lentiginosus* (Mont.)) ny for Danmark. Dansk orn. Foren. Tidsskr. 57: 71.
- Novrup, L., 1972: Ny fugl konstateret i Danmark. En Stendrossel (*Monticola saxatilis*) i Sydvestjylland. *Danske Fugle* 24: 164-165.
- Pihl, S. og J. Rabøl, 1979: Sorthovedet Sanger *Sylvia melanocephala* — ny art for Danmark og Skandinavien. Dansk orn. Foren. Tidsskr. 73: 247-248.
- Risberg, L., 1979: Fågelrapport för 1978. *Vår Fågelvärd* 38: 251-274.
- Robertson, I. S., 1977: Identification and European status of eastern Stonechats. *Brit. Birds* 70: 237-245.
- Salmonsens, J., 1974: Fuglekongesanger. *Naturnyt* 3, 3: 23.
- Salomonsen, F., 1963a: Systematisk oversigt over Nordens Fugle. (Nordens Fugle i Farver, bind 7). — København.
- Salomonsen, F., 1963b: Oversigt over Danmarks Fugle. — København.
- Salomonsen, F., 1967: Fuglene på Grønland. — København.
- Skov, H., P. Rasmussen og A. Østerby, 1979: Rubjerg Knude Fuglestation 1977-78. Duplikeret rapport udgivet af Dansk Ornithologisk Forening.
- Tholin, C., 1978: Kraftigt infløde av lundsångare *Phylloscopus trochiloides*. *Calidris* 7: 150-151.
- Villerslev, J., 1972: Stor Skrigeørn ved Vallø. *Danske Fugle* 24: 198.
- Aarestrup, W. Caroe og A. Pape Møller, 1975: Te-rekklire (*Xenus cinereus*) ved Blokhuse. *Danske Fugle* 27: 55-56.

Forfatterens adresse:

Sønderbovej 14, DK-2450 København SV.

Populationsindex for danske ynglefugle 1978-1979

LASSE BRAAE og KARSTEN LAURSEN

(With an English summary: Population index for Danish breeding birds, 1978-1979)

INDLEDNING

Småfuglegruppen under Dansk Ornithologisk Forening har nu for femte år foretaget optællinger af ynglefugle efter punktællingsmetoden. Formålet med den årlige ynglefugletælling er at følge populationernes svingninger, for derigennem at registrere virkninger af forandring i naturen.

Alle gruppens medlemmer skal takkes varmt for deres indsats. Endvidere skal M. Guildal takkes for EDB programmering og K. E. Laursen for maskinskrivning af rapporter.

Undersøgelsen er støttet af Statens Naturvidenskabelige Forskningsråd (nr. 511-15066).

METODE OG MATERIALE

Optællingerne foretages ved hjælp af punktællingsmetoden. Optællerne vælger en rute på hvilken der fastlægges 20 punkter. På hvert punkt optælles alle fugle, der ses og høres inden for 5 minutter. Ruten optælles to eller flere år på omtrent samme dato og tidspunkt. Hver optæller får tilsendt optællingsskema og vejledning. Metoden er mere udførlig omtalt i Braae & Laursen (1979), hvor resultatet af de tidligere års optællinger ligeledes er givet.

Populationssvingningerne beregnes ud fra de ruter der optælles i mindst to år. De procentvis ændringer beregnes ud fra gennemsnittet af de to år, der sammenlignes, og kan maksimalt blive 200%. Ændringernes pålidelighed undersøges ved hjælp af Wilcoxon matched-pairs test (Siegel 1956). Det totale antal ruter, der er optalt i 1978 og 1979, er henholdsvis 100 og 99. Af disse er 75 ruter optalt begge år, og det er disse, der ligger til grund for beregning af ændringer mellem de to år.

RESULTATER

Populationsændringer fra 1978-1979 er vist i Tabel 1. I denne tabel står alle arter, der er registreret på mindst 30 ruter. Desuden er enkelte karakteristiske arter taget med, selvom de er registreret på færre ruter. I Braae & Laursen (1980) er der givet oplysninger om samtlige registreringer af alle arter.

Der skal lægges størst vægt på arter, der viser statistisk signifikante ændringer. I alt 18 arter viser signifikante ændringer, hvilket er vist med stjerner i Tabel 1. Af disse er 17 arter gået tilbage, nemlig: Blishøne *Fulica atra*, Ringdue *Columba palumbus*, Stor Flagspætte *Dendrocopos major*, Sanglærke *Alauda arvensis*, Skovskade *Garrulus glandarius*, Blåmejse *Parus caeruleus*, Sortmejse *Parus ater*, Gærdesmutte *Troglodytes troglodytes*, Solsort *Turdus merula*, Sangdrossel *Turdus philomelos*, Gærdesanger *Sylvia curruca*, Fuglekonge *Regulus regulus*, Broget Fluesnapper *Ficedula hypoleuca*, Stær *Sturnus vulgaris*, Gråspurv *Passer domesticus*, Dompap *Pyrrhula pyrrhula* og Gulspurv *Emberiza citrinella*. Kun én art, Løvsanger *Phylloscopus trochilus*, er gået signifikant frem.

DISKUSSION

De arter, der er gået signifikant tilbage, er hovedsagligt standfugle eller trækfugle, der overvintrer i Vesteuropa. Der er således 8 arter, der overvejende er standfugle (Dybbro 1978): Stor Flagspætte, Skovskade, Blåmejse, Sortmejse, Gærdesmutte, Gråspurv, Dompap og Gulspurv. Fire arter er delvis stand- eller trækfugle: Blishøne, Ringdue, Solsort og Fuglekonge. Tre arter er overvejende trækfugle, der overvintrer indenfor Vesteuropa: Sang-